

Luontokoulutoiminta Liminganlahdella / Valtuustoaloite

KV 10.06.2024 § 55

Limingan Kokoomuksen valtuustoryhmän aloite:

Metsähallituksen luontopalveluiden tilanne on huolestuttava. Palveluita karsitaan ja Limingan osalta on jo nähtävissä huolta aiheuttavia piirteitä. Ilmaisia opastuksia ei ole enää tarjolla, kuin aivan satunnaisesti. Henkilökunta on laitettu minimiin ja luontokeskuksen puolella on enää vain yksi vakituinen työntekijä ja yksi kesätyöntekijä. Lapsille ja nuorille ei siis Metsähallituksen resursseilla ole enää mahdollisuutta toteuttaa ympäristökasvatusta, joka kuitenkin on heidän palveluvalikoimassaan.

Limingan kunnan taloustilanteen vuoksi, olemme myös itse joutuneet supistamaan kunnan oman toiminnan puitteissa luontokoulutoiminnan minimiin.

Samaan aikaan kuitenkin lasten ja nuorten luontokasvatukselle on suuri kysyntä ja tarve. Esimerkiksi Haltian luontokoulussa on ollut vuonna 2023 ennätysvuosi luontokouluun osallistujissa. <https://haltia.com/luontokoulu/>

Luontokouluissa itse tekeminen ja tutkiminen kiinnostaa lapsia ja nuoria. Luontokoulu tarjoaa myös sellaisille lapsille ja nuorille luontokokemuspäivän, joilla eivät muutoin pääse luontoon.

Liminganlahti on ainutlaatuinen kosteikko koko maailman mittakaavassa. Se on Perämeren suurin lahti ja erittäin arvokas maankohoamisrannikon luonnon monimuotoisuuden kokonaisuus ja erittäin arvokas lintukosteikko. Lahti yhdistää sekä eteläiset että pohjoiset lajit. Pesimälintujen lajimäärä on erittäin runsas, Liminganlahdella pesii noin 160 lajia ja siellä voidaan havaita yli 200 lajia vuoden aikana.

Selvitettäviä asioita:

- Kunta kartoittaa muiden kuntien kiinnostusta luontokoulua kohtaan ja kustannusten jakamista
- Avustusten saaminen luontokoulutoiminnan jatkamista varten
- Metsähallituksen tulevaisuuden kuviot Limingan luotokeskukseen liittyen
- Luontokoulun vuotuiset kustannukset päätöksentekoa varten

Limingassa 10.6.2024

Minna Rautio

Jenni Kujala

Kristian Ruotsalainen

Juuso Raitio

Matti Kahilakoski

Päätös

Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Minna Rautio ja muut allekirjoittaneet ovat valtuustoaloitteellaan pyytäneet selvittämään Liminganlahden luontokeskuksen luontokoulutoimintaan liittyviä asioita.

Aloitteessa kuvataan luontokoulun nykytilannetta ja pyydetään selvittämään:

- Kunta kartoittaa muiden kuntien kiinnostusta luontokoulua kohtaan ja kustannusten jakamista
- Avustusten saaminen luontokoulutoiminnan jatkamista varten
- Metsähallituksen tulevaisuuden kuviot Limingan luontokeskukseen liittyen
- Luontokoulun vuotuiset kustannukset päätöksentekoa varten

Elinvoimapalvelut on käynyt keskustelun sivistyspalveluiden kanssa ja sen perusteella voidaan todeta, että naapurikunnissa olisi kiinnostusta luontokoulutoiminnan osalta. Naapurikuntien kanssa käydyssä keskustelussa ei kuitenkaan ole puhuttu palvelun rahallisesta korvauksesta, joten sillä on varmasti merkittävä vaikutus luontokoulupalvelun kysyntään.

Oulussa toimii Timosenkosken luontokoulu, jota pyörittää Oulun kaupunki. Timosenkosken luontokoulu järjestää ohjelmaa ja toimintaa oululaisille alakouluille joko koulun yhteydessä tai Kuusamontien varressa sijaitsevalla luontokoululla.

Koulutusviennin puolella kysyntää (maksullisille) luontokoulupalveluille ja -päiville olisi olemassa, mutta sivistyspalveluille ei ole tarkoituksenmukaista järjestää luontokoulutoimintaa kansainvälisille ryhmille, saati naapurikuntien kouluille, vaan tällainen mahdollinen palvelu tulisi järjestää yrittäjälähtöisesti.

Eteläisessä Suomessa toimii Haltian luontokoulu, Nuuksion kansallispuistossa. Luontokoulun taustalla toimii kuntien omistama yhtiö (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen, Vihti), jossa Metsähallitus on pienellä omistusosuudella mukana. Haltian toiminta jakautuu ympäristöministeriön rahoittamaan luontopalvelukokonaisuuteen ja kuntien ja muiden tahojen yhteisomistukselliseen toimintaan (mm. pääsymaksut, tilavuokrat, tuotemyynti). Luontokoulu on yksi osa Haltian kokonaistoimintaa. Osana kokonaistoimintaa toimii myös joukko yksityisiä yhteistyötahoja (yrityksiä).

Limingan nykyinen luontokoulutoiminta on opetussuunnitelman mukaista toimintaa, joka tarkoittaa sitä, että jos toimintaa halutaan hakea erillisiä avustuksia, tulee niiden kohdistua luontokoulun kehittämistoimiin. Normaaliin luontokoulutoimintaa avustusten saaminen on vähintäänkin vaikeaa. Mikäli toimintaa pyörittäisi esimerkiksi yksityinen yritys, olisi sillä mahdollisuus hakea kehittämiseen ja investointeihin erilaisia avustuksia.

Tätä vastausta kirjoitettaessa, ei Limingan kunnalla ole vielä selkeää kuvaa siitä, mitkä Metsähallituksen toiminnat tulevat jatkossa Liminganlahdella olemaan. Kunnan saaman tiedon mukaan, Metsähallituksen aikoo luopua Liminganlahden luontokeskuksesta ja sen toiminnasta omalta osaltaan kokonaan.

Luontokoulun vastaava opettaja on ollut vanhempainvapaalla. Ennen vanhempainvapaataan, hänen tehtävästään 60 % oli luontokouluopetusta. Normaali palkkakustannus kaikkine sivukuluineen on ollut noin 52 000 euroa kokopäiväisenä, jolloin tästä luontokoulun ”osuus” olisi noin 31 000 euroa. Lisäksi luontokoulusta on ns. normaalina vuotena aiheutunut noin 5000 euron matkakulut ja 2500 euron materiaalikulut. Matkakulut sisältävät liminkalaisten koululuokkien ja varhaiskasvatuksen ryhmien kuljetukset Liminganlahdelle.

Kaikki luontokouluopetus ei tapahdu Liminganlahden luontokoululla, vaan sitä tehdään paljon myös suoraan koulujen ympäristössä. Samalla tuetaan koulujen opettajia luontokasvatuksen osalta. Lisäksi varhaiskasvatuksessa toimii opettajia, joilla on ympäristökasvattajan koulutus, joka on sama koulutus, joka on Liminganlahden luontokoulun vastuopettajalla. Vaikka Liminganlahden luontokoulun opettaja on ollut vanhempainvapaalla, voidaan oppilaille kuitenkin järjestää luontokouluopetus esim. seuraavana vuonna eli luontokouluopetus ei ole sidoksissa tiettyyn vuosiluokkaan, vaan toimintaa järjestetään opetussuunnitelman puitteissa.

Limingan kunnan sivistyspalvelut näkevät, että luontokoulutoiminnan tarjoaminen muille kuin liminkalaisille lapsille olisi kannatettavaa, mutta tällöin luontokoulutoiminta pitäisi järjestää muuten kuin sivistyspalveluiden toimesta.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Rajala Pekka
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja antaa sen edelleen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.